

Dr. Thijsse zond ons dd. 18 September 1941 de volgende beschouwing over het rapport van Dr. Hofker inzake de Wateronttrekking op het eiland Voorne.

Het rapport van Hofker heb ik met het allergrootste genoegen doorgewerkt. Het lijkt mij voorloopig wel definitief. Alle vorige onderzoeken heeft hij erin verwerkt en ook aandacht geschonken aan de velerlei vermoedens en min of meer gefundeerde beweringen.

Uit het geheel heeft hij een aantrekkelijk en voor den ingewide zelfs zeer aantrekkelijk beeld ontworpen van de velerlei avonturen van slib en zand en water, zoo zoet als zout, in dit merkwaardige hoekje van de Rijndelta. Van belang zou het zijn, de ontwikkeling van voorne te coördineeren met die van Rozenburg en Goedereede. Dat wordt een mooie studie voor later.

Op het oogenblik moeten we echter eerst aandacht schenken aan het waterleidingvraagstuk. Allereerst echter zou ik willen wijzen op het groote belang van het duinlandschap van Voorne voor ons volk en in de eerste plaats voor de millicoenenbevolking van het handels- en industriecomplex langs Merwede, Noord en nieuwe Maas. In de tweede plaats komt dan nog den Haag etc.. Voor die heele streek beteekent Voorne" superieure natuurruimte. Niet natuurruimte alleen, maar een geheel van landschapsvormen, flora en fauna, dat de hoogste bevrediging kan schenken aan kunstenaar en geleerde en aan den ontwikkelenden en gevoeligen leek, en dat door zijn volledige schoonheid ook nog treffend genoeg is voor onwetenden. En bovenal inspireerend voor kinderen en de rijpere jeugd.

Wanneer de waterstand daalt, maakt dit rijke landschap plaats voor ontmoedigende banaliteit, zooals wij dat op zoo menige plaats in de duinen van den vasten wal reeds moeten verduren en waar helaas velen reeds mee tevreden zijn. En een invloedrijk man redeneerde reeds: Wat hindert het of de helophile flora al verdwijnt; er komt een andere voor in de plaats. Voor hem hinderde dat ook niet, want hij kende noch de helophile flora, noch die andere.

Hofker heeft in zijn rapport duidelijk aangetoond, dat de winning van het phraeatisch water (meestal genoemd het oppervlaktewater) onvermijdelijk in zeer korten tijd den ondergang van de helophile flora met zich brengt. Hij had erbij kunnen voegen, dat na weinige jaren de biologische veranderingen in den bodem zoodanig zijn, dat bij "herstel" van den vroegeren hydrologischen toestand een terugkeer van de oorspronkelijke flora nog problematisch blijft.

Rest dus alleen het spanningswater. Dit is op Voorne, vergeleke met het vasteland, slechts in geringe mate aanwezig. De kleilaag, die het bestaan van dit spanningswater bedingt, is op Voorne onvolkomen en onregelmatig ontwikkeld en toevallig juist bij Oostvoorne en bij Rockanje nog al tamelijk goed, zoodat de heer Hofker aldaar nog een prise d'eau mogelijk acht. Over de graad van bestendigheid laat hij zich niet uit. Ik zou die niet te hoog durven aanslaan, daar een storing in de kleilaag, ook zelfs buiten de te aanvaarden prise d'eau, onaangename verrassingen zou kunnen brengen.

Dat de exploitatie van spanningswater eindelijk ook invloed heeft op den stand van het phraeatisch water is aangetoond door Dr. Mazure. Alles met alles lijkt een prise d'eau in dit geval voor Rockanje en Oostvoorne toch nog lang niet zeker.

Wij durven ze daarom te ontraden en dat te eerder nu wij weten, dat binnen enkele jaren een ingrijpende verandering te verwachten is in het regim der groote Rivieren. Deze verandering is onafwijsbaar noodzakelijk

in het belang van de zoetwatervoorziening van het Hoogheemraadschap Rijnland en ook voor Delfland, m.a.w. voor vrijwel geheel Zuid Holland en een deel van Noord Holland tot aan het Noordzeekanaal. Dit is niet alleen noodig voor drinkwater, maar voor de productiviteit van het cultuurland.

De plannen hiervoor zijn sinds eenige jaren in bewerking en naderen hun voltooiing. Hierin is ook begrepen de afdamming van de Brielsche Maas, benevens dammen en stuwen in het gebied van de Merwede en elders.

Een van de gevolgen van deze wijzigingen is, dat de Oude Maas onttrokken wordt aan de eb en vloed beweging en dus een zoetwaterbekken gaat vormen, waaruit de eilanden voorzien kunnen worden van voortreffelijk drinkwater voor mensch en vee en plant. Deze verandering treedt in binnen zeer korten tijd, minder dan tien jaren.

Het zou belachelijk zijn met dit perspectief voor oogen, overbodige en ongewenste onrust te brengen in het Voornsche dijk.

Op het oogenlijk moeten we echter eerst aandacht schenken aan het waterleidingsstelsel. Allereerst echter zou ik willen wijzen op het groote belang van het dijkstelsel van Voorne voor ons volk en in de eerste plaats voor de miljoenenbevolking van het handels- en industriecomplex langs de Maas. Noord en Zuid Maas. In de tweede plaats komt dan nog de Maas etc. Voor die laatste aspecten behoort Voorne's superieure natuurruimte. Niet natuurruimte alleen, maar een geheel van landschapswaarden, flora en fauna, dat de hoogste bescherming kan behoeven aan kunstenaar en geleerde en aan den ontkenner dan en gevoelligen loof, en dat door zijn volledige schoonheid ook nog voortdurend genoeg is voor omwonderden. En bovendien inspireert voor kinderen en de rijpe jeugd.

Wanneer de waterstroom daalt, maakt dit rijk landschap plaats voor onmiskenbare paralleliteit, sociale wij dat op een kleine plaats in de dunes van den vaster wal reeds moeten verduren en waar helaas velen reeds mee tevrede zijn. En een invloed die men redeneerde reeds. Wat hindert het of de helophila flora al verdwijnt; er komt een andere voor in de plaats. Voor hem hinderde dat ook niet, want hij hield noch de helophila flora, noch die andere.

Hofker heeft in zijn rapport duidelijk aangegeven, dat de winning van het puurste water (mestelijk genoemd het oppervlaktewater) onvermijdelijk in zeer korten tijd den ontsluiting van de helophila flora met zich brengt. Hij had erbij kunnen voegen, dat na weinige jaren de biologische veranderingen in den bodem zoedant zijn, dat hij "herstel" van den vroegeren hydrologischen toestand een terugkeer van de oorspronkelijke flora nog problematisch blijft.

Reet dus alleen het spanningwater. Dit is op Voorne, vergaakt met het westland, slechts in geringe mate aanwezig. De kluis, die het bestaan van dit spanningwater bedingt, is op Voorne onvolkomen en onvoldoende ontwikkeld en te veel in het algemeen en te weinig in het bijzonder. Nochtan de heer Hofker althans nog een prijs d'een mogelijk acht. Over de vraag van bestendigheid laat hij zich niet uit. Ik zou die niet te hoog durven aanspannen, daar een storing in de kluis, ook al is het te aanvallen prijs d'een, onaanneemelijke veranderingen zou kunnen brengen.

Wat de exploitatie van spanningwater eindelijk ook invloed heeft op den stand van het puurste water is aangegeven door Dr. Meijer. Althans met alles lijkt er prijs d'een in dit geval voor Roosters en Coöperatie toch nog lang niet zeker.

Wij durven ze daarom te ontvreden en dat te eerder nu wij weten, dat binnen enkele jaren een ingrijpende verandering te verwachten is in het reus der groote Rivieren. Deze verandering is onafwendbaar noodzakelijk.